

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԲԱՅՈՒՄ 1876 ՎԱՅՆ

Հ.Ր.ՍՈՒՐ

15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1876

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՆՔ
ՏՊԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՄԻԲԱՅԼԻՆԻՆ

1876

ՄԱՅՐ ԴԻՄԱՆ

Ստեփան Արարանեան	Կիլիկի	Ա. ԱՅԼԱԳԵՑ
Ռուսինեան	Կիլիկի	Բ. »
Տիգրան Եսայան	Կիլիկի	Դ. »
Գարեգին Յ. Մելիքեան	»	Ա. ԱՅԼԱԳԵՑ
Համարձում Ս. Արարանեան	»	Բ. »
Առաքել Ալթուն Տիգրի	»	Գ. »

ԶԵՆՈՒՆԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՆ

Տ. Յոնանեան Ք. Մկրտչ	ԱՅԼԱԳԵՑ
Տ. Գրիգոր Ք. Ալեքեան	»
Ստեփան Արարանեան	Կիլիկի

ԳՆԱՏԻՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՆ

Յոնանեան Եսայան	Կիլիկի	ԱՅԼԱԳԵՑ
Գրիգոր Ստեփանեան	»	»
Պողոս Պանդուխտեան	»	»

ԳՆԱՏԻՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՆ

Յոնանեան Քաղաքեան	Կիլիկի	ԱՅԼԱԳԵՑ
Յոնանեան Արարանեան	»	»
Ստեփան Պալիկեան	»	»

ՅԱՐԱՆԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՆ

Տիգրան Եսայան	Կիլիկի	ԱՅԼԱԳԵՑ
Օդիս Խաչատրեան	»	»
Նազարեթ Դաւթեան	»	»

ՀԱՄԱՐԱՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՆ

Յարութիւն Մելիք-Գալի	Կիլիկի	ԱՅԼԱԳԵՑ
Համարձում Ստեփանեան	»	»
Նազարեթ Մելիքեան	»	»

ԻՐԱՆԱՅԻՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՆ

Տ. Ներսիս Վարդապետ Արարանեան	ԱՅԼԱԳԵՑ
Կարապետ Դաւթեան	Կիլիկի
Նաւ Բաղդադեան	»

ՆԱԽԱԶՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՆ

Ռուսինեան	Կիլիկի	ԱՅԼԱԳԵՑ
Մկրտչ Մամիկոնեան	»	»
Առաքել Ալթունեան	»	»

ԽՐԱՄԱՅԻՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՆ

Կարապետ Խիւրճեան	Կիլիկի	ԱՅԼԱԳԵՑ
Պետրոս Քիւրճեան	»	»
Ստեփան Փարսեան	»	»

ԲԱՅՈՒՄ 1876 ԱՄԲՆ

ՆԻՍՏ ԺԳ.

15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1876

ՆԱԽԱԶՆ. — Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԻ ՀԱՅՐ
ԱՏԵՆԱԳԵՑ. — ՌՈՒՄԻՆԵԱՆ ԼԺ. (Բ. Ատենապետ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՄԻԱՆ

ԿԵՐՈՆԱԿԱՆ ԵՐԵՄԻԱՆ	ԵՐԵՄԻԱՆ	ԵՐԵՄԻԱՆ
1. Խորեն Արքեպիս. Նաւ Պէյ	Բ. Պ	22. Գրիգոր Ստեփանեան
2. Կարապետ Եսայան	Բ. 2	23. Խաչիկ Մանուկեան
3. Ստեփան Ս. Խաչիկեան	»	24. Կարապետ Արարանեան
4. Ամբրոսիոս Վ. Ռուբինեան	»	25. Համարձում Ստեփանեան
5. Գարեգին Ս. Թաթարեան	»	26. Միսաք Գալստիանեան
6. Խորեն Ս. Կիրակոսեան	»	27. Յովհաննէս Պալանեան
7. Հմայակ Ս. Գիւմրեան	Բ. Պ	28. Յովհաննէս Ստեփանեան
8. Յովհաննէս Ս. Փարսեան	»	29. Ն. Մկրտչեան Տարթոր
9. Ներսիս Ս. Ստեփանեան	»	30. Պողոս Պանդուխտեան
10. Պողոս Ս. Խաչատրեան	»	31. Ռուբինեան
11. Լիւնիկ Ս. Աղաջեան	»	32. Սարգիս Աղաջեան
12. Արամայիկ Ս. Մամիկոնեան	»	33. Սահակ Սարգիս
13. Գրիգոր Արարանեան	»	34. Սահակ Սարգիս Մանուկեան
14. Գրիգոր Ալեքեան	»	35. Փէշտաբաճեան Տարթոր
15. Խորեն Փէշտաբաճեան	»	36. »
16. Յարութիւն Ստեփանեան	»	37. »
17. Յովհաննէս Մկրտչեան	»	38. Բարսեղ Հայաճեան
18. Ստեփան Ստեփանեան	»	39. Կարապետ Ս. Խաչիկեան
19. Սահակ Ս. Սարգիսեան	»	40. Յարութիւն Մարգարեան
20. »	»	41. Խաչատր Ղազարեան
21. Գրիգոր Պալանեան	»	42. Կարապետ Գ. Փարսեան
22. Գրիգոր Ստեփանեան	»	43. Մարութիւն Յովհաննէս
23. Խաչիկ Մանուկեան	»	44. »
24. Կարապետ Արարանեան	»	45. Յովհաննէս Դաւթեան
25. Համարձում Ստեփանեան	»	46. Յովհաննէս Ս. Մարգարեան
26. Միսաք Գալստիանեան	»	47. Ստեփան Պանդուխտեան
27. Յովհաննէս Պալանեան	»	48. Ստեփան Ստեփանեան
28. Յովհաննէս Ստեփանեան	»	49. Ստեփան Պալանեան
29. Ն. Մկրտչեան Տարթոր	»	50. Յովհաննէս Դաւթեան
30. Պողոս Պանդուխտեան	»	51. Ներսիս Արարանեան
31. Ռուբինեան	»	52. Տրդատ Փարսեան
32. Սարգիս Աղաջեան	»	53. Արիկ Ռեճեան
33. Սահակ Սարգիս	»	54. Գրիգոր Ստեփանեան
34. Սահակ Սարգիս Մանուկեան	»	55. Մարութիւն Տ. Տիգրեան
35. Փէշտաբաճեան Տարթոր	»	56. Մկրտչ Մամիկոնեան
36. »	»	57. Նաւ Բաղդադեան
37. »	»	58. Ստեփան Ստեփանեան
38. Բարսեղ Հայաճեան	»	59. Տեւրէպ Մ. Էրզրումեան
39. Կարապետ Ս. Խաչիկեան	»	60. Խաչատր Ստեփանեան
40. Յարութիւն Մարգարեան	»	61. Յարութիւն Նորատուրեան
41. Խաչատր Ղազարեան	»	62. Գրիգոր Մարգարեան
42. Կարապետ Գ. Փարսեան	»	63. Կարապետ Պ. Պալանեան
43. Մարութիւն Յովհաննէս	»	64. Յարութիւն Ստեփանեան
44. »	»	65. Յարութիւն Ստեփանեան
45. Յովհաննէս Դաւթեան	»	66. Յովհաննէս Աղաջեան
46. Յովհաննէս Ս. Մարգարեան	»	67. Տիգրան Եսայան
47. Ստեփան Պանդուխտեան	»	68. Տիգրան Եսայան
48. Ստեփան Ստեփանեան	»	69. Յովհաննէս Դաւթեան
49. Ստեփան Պալանեան	»	70. Ստեփան Պալանեան

Գրառիչի անուն	Գ.Ա.Ի.Ա.Ո.Ա.Կ.Ա.Ն. ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄ	Մուշ
71. Կարապետ Շահադեան	Բ. Պ	121. Ստեփան Պ. Պ. Փախադեան
72. Մկրտիչ Մուրադեան	Բ. Պ	Տիկրիկ
73. Յակոբ Ելմիշեան	101. Մանուկ Սարգսյան	122.
Էնիմանուկ Սամարիայ	Բ. Պ	Ջեյրուհ և Մարտի
74. Օգոստ Խոստարեան	102. Մ. Փախադեան Տորթոբ	123.
Թովմարիայ	103. Ռուբեն Ալեքսի Վելլադեան	Տրապիզոն
75.	104.	124.
Էրուս Ս. Երիկ և Ս. Աստ.	105. Պետրոս Մարտիրոս	Պարտատ
ուսմանիկ	106.	125.
76. Գրիգոր Յ. Մելիքեան	107. Կարապետ Սարգսյան	Տիգրանակերտ
Գարու լիմ	108.	126.
77. Ստեփան Իսկանդարեան	109. Պարտատ	Վան
Հասար և Պրիսի գիւղ	110. Բ. Պ	127. Սիմոն Մարտիրոս
78. Յովհաննէս Երեան	111. Մանուկ Սարգսյան	Սեբաստիա
Եր գիւղ և Սրկիս	112. Յովհաննէս Ալեքսի Վելլադեան	128.
79. Գաղար Հովսեփ	113. Յակոբ Իսկանդարեան	Հարկ և Այնթապ
Պարտատ	114.	129.
80. Մկրտիչ Գ. Եսեան	115.	Սերապիա
81. Յովհաննէս Կրկեան	116.	130. Մկրտիչ Մելիքեան
82.	117. Տիգրան Գ. Սիմոնեան	Ռուսաճուխ
Բարսեղեան	118. Մանուկ Սարգսյան	131.
83. Յարութիւն Զմեյրեան	119. Յովհաննէս Կրկեան	Կարս
84. Յարութիւն Գ. Տատեան	120. Յովհաննէս Յովսէփեան	132. Սարգիս Յ. Այվազեան
(Ե. Վիճակ)		Բ. 2
Մանարիս		Չմեյրեան
85. Ալեքսան Պելլեան		133. Համբարձում Սարգսյան
86. Ալեքսիս Քոլոնեան		Բ.
87. Երեմիայ Մելիքեան		Պարտատ
88. Միսա Շահադեան		134.
89. Յակոբ Բաղդեան		Ատանա
90. Յակոբ Ամանեան		135.
91. Նազարէթ Շահադեան		Սրբերդ
92.		136. Մարտիրոս Ալեքսանեան
93.		Բ. 3
94.		Եօզրատ
Խաղիկ		137. Լեւոն Պալեոյեան
95. Սարգիս Ալեքսի Տիգրի		Բ. Պ
96. Խաղաղութ Պ. Մարտիրոս		Մարտիրոս
97. Ռեյնոս Պելլեան		138.
98. Սարգիս Արապեան		Իզմիր
99. Սարգիս Արապեան		139.
100. Սիմոն Միքայելեան		Եղիշտ

ՕՐԱԿԱՐԳ

Գ. Վերադարձի Ստանդարտիս . — Պարտատիս վիճարարեան յայտանց
Թարգման մատարարեան , յերկրորդ շնորհակալեան :

ԱՅԴԱՅԻՆ ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄ

1.

Հարգում առ Քաղ. Ժողովը . Վարչութեան

« Տաճիկ լրագրաց այն հրատարակութեանց
դէմ , որովք մեր Ազգ. հասկածներ , ահա-
ւատարիմ և օտար թեւադրութեանց գործիք
ցուցած կ'ըն Բ. Գրան , Վարչութեան ինչ
ազգ. միջոց գործածեց այն հրատարակու-
թեանց գրադարիչ տառիքներ հերքելու և Հա-
յոյ ազգին առ Օսմանեան տէրութիւնն անդրդ-
ուելի հաւատարմութիւնը օրդարացնելու համար :
Ստիպողական նկատելով սոյն խնդիրն ան-
յաղաղ պատասխան կը խնդրեմ :
15 Հոկ . 1876 : Մ . ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

« Եւ ճայնակցիմք և մեր սոյն հարցման տիրոջ .
Պարեգին վարդ . Թաթարեան
Ամբաստան » Ռուսիեան
Յարութիւն քնն . Սերտիբեան
Գրիգոր » Անճեան

Աթուհ Տիւրքի
Յ. Մէրէճ-Գուլի
Կ. Ս. Խըթիճեան
Մ. Ֆրէնկեան
Ա. Պէշիւրեան

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ըստ որում Քաղաքա-
կան Ժողովն՝ որոյ ուղեւէ այն հարցումն, իւր
անդամներէն մէկը չունի այսօր հոս իւր ներկա-
յացուցիչ պատասխանելու համար, ուստի Պի-
ւանը կը պարտաւորի եթէ Ժողովն ալ համա-
ձայն գտնուի՝ այն հարցապնդումն օրինակէս
յղել Քաղ. Ժողովին:

ՄԵՐԵՃ-ԳՈՒԼԻ Յ. ԷՖ. — Ես ալ ճիշդ
Ատենապետ էֆէնտին ըսածը պիտի առաջար-
կէի. այն է հարցապնդումը յղել Քաղաքական
Ժողովին. բայց հիմա ինչո՞ւ յղել, վասն զի կը
լսենք որ Քաղ. Ժողովն արդէն նիստ ունի, որ-
պէս զի անմիջապէս պատասխանէ:

2.

Հարցում Խորէն վարդապետի կիրայեան

Ատենապետ էֆէնտին ծանուցանելով թէ
առ Վարչութիւնն ուղղեալ երկրորդ հարցում
մ'ալ մատուցուած է կիրայեան Խորէն վարդա-
պետի ստորագրութեամբ, կարգաց զայն, որ է՝
« Վարչութեանն Պիւանդ բարեհաճի բա-
ցատրութիւն պահանջել ի մասին թէ ստոյգ է
արդեօք որ այս երկրին և Հայոց ազգին դէմ
հակակրօթիւն ունեցող և ազգեցութեան տէր
մարմնոյ մը գործակալները՝ ու և է հարկը հա-
մադած մեր Տէր Ներսէս պատրիարքն իր վերջին
ատեններս առ ամենայն եկեղեցիս հանած չընա-
բերական կոնգրակին պարունակութեանց դէմ
հակառակութիւն գործել, և ստով թէ՛ Երթույի
թէ՛ Բ. Պրան կամ հասարակաց մանուսնդ թէ
աշխարհի տղե Ծամանեան երկրին մէջ գըտ-
նուող Հայ ժողովուրդն հանդերձ իր կըրօնին
իրեն թէրթիւնդ մարմին մը ներկայացնէ: Ես
այս ալ ինչպէս Թայիլի թղթակցը մէջ կը բե-
րէ, օտար տէրութեանց մայրաքաղաքին մէջ

գտնուող դեսպաններուն տեղեկագրելով և ըսե-
լով անոնց թէ Բ. Պրան այս ինչ բանը կընէ,
այն բանը՝ զոր իր շրջաբերականը կըսէ թէ չը-
նէր, և թէ իր (զրան) կամայք հակառակ է և:
ԽՈՐԷՆ Վ. Պ. ԿԵՐՈՅԵԱՆՏ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ինչպէս որ կը տեսնուի,
հարցապնդումն ստորագրող երեսօտեան հայր
ստորը՝ զիւանը միջնորդ կը կոչուցանէ իւր և
Վարչութեան մէջ հարցման մը համար: Պիտր
է զիւանդ որ Պիւանը չկրնար որ և է հարցման
միջնորդ լինիլ երեսօտեանի մը և Վարչու-
թեան մէջ. երեսօտեան մը երբ և ուղի սղաւ
է ուղղապէս դիմել Վարչութեան հարցումը
նկու համար:

Ուստի Պիւանն այս տեսակ խմբագրեալ
հարցում մը չկրնար ստանձնել և Վարչութեան
յղել եթէ Ժողովը իսկ ընդունելութիւն ցոյց
տայ անոր:

Զայս ըսելով Ատենապետ էֆէնտին հար-
ցադիւրն իւր տիրոջ վերադարձուց:

3.

Բացակայութիւն

Ատենապետ էֆէնտին՝ բացակայութեան օ-
րինաւոր պատճառ յայտնող հեռեւեալ երես-
օտեանաց անունները Ժողովին հաղորդելէ ետե-
ն շանակել տուաւ ներկայութեան տուժարին մէջ:
Եղինի Վ. Ստահունի տկարութեան պատճառաւ
Ստեփան Գրիգոր Վ. Սիլվիճեան »
Պրիգոր Վ. Սիլվիճեան »
Մատթէոս » Ալեքսանեան »
Տրդատ » Փափագեան »
Միշրան » Պահճեքաթուրեան ճամբորդու-
թեան պատճառաւ:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ստոր օրինաւոր կեր-
պով իրենց բացակայութիւնն իմացուցած են,
որոնց համար ըսելը մը չունիմ: Բայց անոնք
որ եկած չեն կամ ուշ գալով պատճառ տուած

են Ժողովին ուշ բացուելուն, կը ցուցնեն թէ
մեր ազգասիրտեան ետանդը պակասած կը տես-
նուի. այսօր ժամն անցած է և գրեթէ ատանց
դորձ մը տեսնելու պիտի գոցենք տեսանք,
բայց փախարկի է որ յառաջիկայ նիստին կա-
նուի գտն. ես ինչո՞ւ այսօր ժամ 3 էն ի վեր
այս կողմերը գտնուելով, 6 1/2 ին մարդ գրկեցի
քանի երեսօտեան եկած ըլլալն իմանալու հա-
մար, հազիւ 6 հոգի կայ ըսին ինձ. յետոյ խոր-
հըղարան գալով ստուգեցի մինչև ժամն 8, և
տեսայ որ 10 հոգի և եթէ կը գտնուէին՝ որով
տեսանք չէր կրնար բացուիլ:

Սակիս իւր լեզուի չեմ առաջարկեր, այլ
իւր բաղձանք կը յայտնեմ. որպէս զի այս ըն-
թացքով մեր ետանդը պողած չհամարուի: Իրաւ
է թէ օրուան խնդիր մը ունինք՝ այն է թաղա-
կան մատակարարութեան կազմութիւնը, որ
այս օրուան համար այնքան կենսական կամ ու-
շագրաւ խնդիր մը չէ, բայց օգուտ մը պիտի
ունենայ այն և ժամանակին անոր պտուղը պիտի
փայլենք. անոր համար պէտք է որ չգալիք ը-
նենք և այս գործն ետ ձգենք:

Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ ԵՊԻՍ. — Երեսօտեանաց ուշ
գալուն համար չէ որ Ժողովը չկրնար ժամանա-
կին տեսնան բանալ և գործ տեսնել: Երեսօ-
տեանաց շատերը մինչև ժամն 8 կ'ապասեն, և
տեսնելով որ Սրբազան Պատրիարք և Քաղ.
Ժողով չեն իջնար, և ատենը չը բացուիր,
կը ցրուին. և թէպէտ Քաղաքական Ժողովը
յայտնեց որ Երեսօտեանական Ժողովն իրեն
չօգտէ և իւր ատենը բանաց ժամանակին,
այն ատեն ալ զիւանդակները չեն կրնար
գալ: Ըսել է որ Ժողովիս գումարման ոչ նը-
ւաղ արդէնք մ'է Քաղաքական Ժողովն նոյն օր
նիստ ընելը:

ԱՋԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Ես ալ նոյնը
պիտի ըսի, յաւելցնելով որ եթէ Սրբազանը
և Քաղաքական Ժողովը չեն կրնար գալ, գտնէ
զիւանդակները գտն. եթէ ստանի պիտի եր-
թոյ մեր Ժողովին վիճակը, յառաջիկայ նստին
ես ալ չեմ գար. ինչ պարտք ունիմ գործս
ձգել և հոս գալով ժամանակաւ ըլլալ:

ՄԵՐԵՃ-ԳՈՒԼԻ Յ. ԷՖ. — Քաղաքական

Ժողովն ուղղեալ հարցման համար առաջարկեցի
որ այսօրվոնէ նոյն Ժողովին ներկայացուի, թէ և
չգիտենք թէ կուզէ՞ այսօր անմիջապէս պատաս-
խանել. բայց որովհետեւ առաջարկութեանս դէմ
խօսող մը չեղաւ, կը հարցնեմ զիւանին թէ
արդեօք յղուեցա՞ւ հարցումը:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ժողով Ժողովի չկրնար
ապասել, այդ չըլլար:

ԱՋԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Օրինական որո-
տաւորութիւն մ'է որ Վարչութեան անդամք
Երեսօտեանական Ժողովն նստեալուն ներկայ
գտնուին՝ թէ և երեսօտեան ալ չըլլան, որպէս
զի վաւերական գործոց վրայ հարցում եղած ա-
տենն պատասխանեն: Եթէ արդի Վարչութիւնն
իւր այս պարտաւորութիւնը չպիտի կատարէ,
զմեզ անգործութեան կը դատապարտէ. Ապրօ
էֆէնտին իրեն Վարչութեան տեսնապետ ա-
կէ առաջ խոստացաւ ներկայ գտնուիլ Ժողովոյս
նիստերուն, բայց իւր խոստումը չկատարեց:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Այն՝ որ պատասխան
պիտի տայ ձեր այդ դիտողութեանց, ներկայ
չէ. ուստի վիճարանութեան տակ ձգել աւե-
լորդ է:

Տ. ԱՄԲՐՈՍԻՈՍ ՎԱՐԴ. — Ազգային Ժո-
ղովը կուզէ որ Վարչութիւնն իւր խոստումը
կատարէ. ուստի կ'առաջարկեմ որ Պիւանը կամ
Երեսօտեաններէն մէկ քանին պատգամաւորա-
բար զրկուին Քաղաքական Ժողովին իմացելու
որ իւր խոստման համեմատ ներկայ գտնուի
միշտ այս Ժողովոյն:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Առաջարկութիւնը զը-
բաւար պէտք է ըլլայ:

ԱՋԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Իրաւ է թէ Քա-
ղաքական Ժողովն անդամներէն մէկ երկու հոգի
միշտ հոս գտնուիլ պարտաւոր են, և այսօր
չեն գտնուած. բայց որովհետեւ կը լսենք թէ
վերը նիստ ունին այս ժամուս, ուստի իրաւունք
ունինք սպասել որ հիմա գրաւոր կամ անձամբ
պատասխան մը տան զրկուած ստիպողական
հարցման:

Սակայն նկատողութեան արժանի բան մը
կայ և այս է որ հարցման թուղթը ստատաւորի
մը ձեռք գրուեցաւ Քաղաքական Ժողովին:

Եւ պէտք էր որ զիւանադուր Էֆէնտի-
միսն առնէր առնէր :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Կառաւարկեմ որ
զիւանադուր Էֆէնտիսն զրկուի անմիջապէս պա-
տարխանն առնել բերելու :

Այս առաջարկութեան ճայնակիցներ ալ
յաւելաւորն , Ստեփանոս Էֆէնտիսն ակնար-
կութեան վրայ խնայն զիւանադուր զնայ Բա-
ղարիւսի ժողովն պատարխանն ուղղելու :

Սոյն միջոցին Կիրոյեան Խորէն վարդապետ
խորհարարներն առաջին տողը սրբադրած նորին
զիւանին ներկայացուց զայն , որ կրկին կար-
գացուեցաւ :

ՄԵՐԵԿԵՄ-ԳՈՒԼԻ Յ. ԷՖ. — Թէ և կար-
գացուած հարցման խնամքը պահ մը չկրկնի սմ-
բողջապէս հասկնալ , բայց սո՛ւ հասկցայ որ ա-
նոր հեղինակը Թայմիսն մէջ կարգացեր է թէ
Հայոց Պատրիարքը այսպէս կամ այնպէս ըրեր
է եղեր : Իմ կարծիքս այն է թէ քանի որ այս
հարցումն օտար թերթերէ քաղուած բաներու
վրայ հիմնուել է , մեզի համար բնաւ կարեւոր-
ութիւն մը չունի , ուստի և արժան է հերքել
զայն :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Կիրոյեան հայր-
տուրին հարցումը ես ալ հարկ չեմ համարիր
նկատողութեան առնուլ . արդէն Մամիկոնեան
Էֆէնտիսն հարցումը բաւական է ի վեր հանել
մեր առ Օսմ. Տէրութիւնն ունեցած հաւատար-
մութեան անդրդուելի ըլլալը : Միթէ մեր մեր
խղճին մէջ մեր Օսմանեան տէրութեան հետ ու-
նեցած հաւատարիմ հարաւակութեան յարաբե-
րութենէն մագիւ չափ զթա՛ծ կամ խտորա՛ծ
ենք :

(ԶԱՅՆԵՐ ՈՂ ԵՐԵՒ.)

Պատրիարքարանն այսրան տարիներէ ի վեր
գաւառաբնակ հայոց կրած հարստահարութեանց
ցուեքը իրրեւ որդի առ հօցը իւր վեհապետին
կը ներկայացնէ անշուշտ դարման մը խնդրելու
համար . միթէ այս իւր հաւատարմութեան պար-
տաւորութիւնը կատարած ըլլալու նշան մը չէ .
մեր Աղէն ուրիշ դուռ չգործէր , այլ այն դուռ

որ միայն զոր Յ դարէ ի վեր ճանչցած է : Ուս-
տի ոչ Պատրիարքը , ոչ Վարչութիւնը և ոչ
մէկ յետին Հայը կատարած չէ . ամենքս ալ
ճակատանիս բաց կեցած ենք . Օսմանեան կա-
ռավարութեան տակ ապրեցանք ու պիտի տա-
րինք , բայց մեր ցաւոյ ալ հիմնական դարձա-
նը միշտ օրինաւորութեամբ նոյն խոյ Օսման-
եան Կառավարութենէն խնդրելէ չափաւ դադ-
րինք : Ուրեմն օտար երկրի թերթերու հրատա-
րակութեանց պէտք չէ կարեւորութիւն տանք ,
թող օտարներն ինչ կուզեն ըսեն , մեր լուս կը
ճանչնանք մեր Պատրիարքը :

Բայց այն հարցումն , որ պահ մը առաջ
Բաղ. Ժողովին յղուեցաւ , և որ թիւրք լրագ-
րաց ամանց հրատարակութեանցը կը վերաբերի ,
անոր պէտք է կարեւորութիւն տանք . և թէպէտ
եւ նոյն հարցումը չեմ ստորագրած , բայց հա-
ճութիւնս հետն է :

Ուրիշ զիտողութիւն ընող չըլլալով . Ստե-
փանոս Էֆէնտիսն պահ մը սպասելէ ետեւ հարց-
ման հեղինակին՝ որ եթէ կուզէ յետս կոչէ զայն .
և տեսնելով որ ոչ միայն յետս չկոչէր , այլ և
կը պնդէ ի նոյն , քուէի դրաւ նոյն հարցումը՝
զոր Ժողովը միաճայնութեամբ ՄԵՐԵԿԵՄ :

4 .

Պատրիարքիւն Փայտաղան Էֆէնտիսի

Ղիւանը՝ Փայտաղան Ստեփան Էֆէնտիսի
կողմէ մատուցուած հետեւեալ առաջարկութիւ-
նը կարդայ :

« Կառաւարկեմ որ Վարչութեան Կրօնա-
կան և Քաղաքական Ժողովներն իրենց ներկա-
յացուցին ունենան Աղգային Ժողովի նիստե-
րուն մէջ , որպէս զի հարցման վրայ իրենց կար-
ծիքն անմիջապէս կարենան յայտնել » :

Ս. Պ. Պ. ՓԱՓԱՋԵԱՆՅ

Տ. ԱՄԲՐՈՍԻՈՍ ՎՐԴՊՏ. — Կերկարդեմ
ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ամենու ալ պարտա-

ւորութիւնն է արդէն Աղգային Ժողովի նիստե-
րուն Ժամանակին ներկայ գտնուիլ . Կրօնական
և Քաղաքական Ժողովոյ անդամներն ալ ըստ
մեծի մասին երեսօտիսան են , անոր համար կը
տեսնեմ որ աւելորդ է այս առաջարկութիւնը :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Քանի մը նիստե-
րէ ի վեր հարցումներ կուղղուին Վարչութեան
և Վարչութեան ներկայացուցիչը պատրաստ չէ
որ իւր կարծիքը տայ : Ասիկա առաջ Աղլո Էֆէն-
տին իրրեւ Բաղ. Ժողովոյ առեւտրաւ յայտա-
բարեց թէ ժամ 8 ին միջոցները Վարչութեան
անդամը կրնան դալ ի ժողովարան , յայտնելով
թէ իրենք ալ ուրբաթ օրերը նիստ ունենալով
անկարելի է նոյն ժամին առաջ ներկայ գանք .
իւր Աղգային Ժողովոյ նիստերուն . ասկայն խոս-
տացաւ Ժողովոյս առեւտրին բացման պահուն
Վարչութեան ներկայացուցիչն ունենալ աստ .
այս խոստումը կատարուած չէ , և այսօր ալ
մինչև այս ժամ տակաւին մէջը չերեցաւ իրենց
կողմէն :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Բայց ձեր առաջար-
կութեան մէջ միջոց մը չէ ցուցուած . ի՞նչ
պէտք է ընել , այն ալ ցուցուցէք :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Պէտք է կրկին և
դրաւոր ազդարարութիւն ընել Վարչութեան ,
որ ըստ խոստման խրում ներկայացուցին ու-
նենայ Աղգային Ժողովի նիստերուն : Եթէ
Վարչութիւնն այս անգամ ալ չլսէ Ժողովի
ազդարարութեան և իւր խոստումը դանց առնէ ,
այն տեսն կը պարտաւորիմ ըսել թէ ուրեմն
Վարչութեան զիտաւորութիւնն է Երեսօտիա-
նութիւնն անդործութեան գաւառապարտել և ան-
զամաւրածել :

Փայտաղան Էֆէնտիսի նախորդ առաջար-
կութիւնն նորէն կարգացուեցաւ իւր ըրած յա-
ւելուածովն՝ որ է :

« Կառաւարկեմ որ Վարչութեան Կրօնա-
կան և Քաղաքական Ժողովներն իրենց ներկա-
յացուցին ունենան Աղգային Ժողովի նիստե-
րուն մէջ , որպէս զի հարցման վրայ իրենց
կարծիքն անմիջապէս կարենան յայտնել . »

« Եւ կառաւարկեմ որ այս բանին համար՝
զոր արդէն խօստացած են , դրով կրկին ալ
դարարութիւն ըլլայ Վարչութեան »

Ս. Պ. Պ. ՓԱՓԱՋԵԱՆՅ

Սոյն առաջարկութիւնը քուէի դրուելով ,
միաճայնութեամբ ԸՆԴՈՒՆՈՒՆԵՏԱԻ և ՈՐՈՇՈՒՆ-
ՏԱԻ Վարչութեան յղել :

Սոյն միջոցին Քաղաքական Ժողովոյ կողմէն
սպասուած պատասխանը զիւանադուր բերելով
զիւանին յանձնեց , և կարգացուեցաւ , որ է :

« Քաղաքական Ժողովս Աղգային երեսօտ-
խանայ ամանց մատուցած և պատուական զի-
ւանից կողմէն մեզ հաղորդուած այն հարցադ-
րին կը փութայ պատասխանել թէ՛ մեր Աղգին
դարաւոր հաւատարմութեան դէմ ծանր կերպով
յարձակող տաճիկ լրագրոյ մը համար Վարչու-
թիւնը Ժամանակին պէտք եղած բոլորը Բ-
Պրան մատուցած , և անոր արդիւնքն ալ տես-
նուած է արդէն » :

Ստեփանոսի
Յով. Պոյաճան
Ս. Պոյո

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Արդիւնքը կու-
ղեմ իմանալ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Երբ Բաղ. Ժողովը
ներկայ ըլլայ , արդիւնքն ալ կրնաք հարցնել .
բայց այսօր հարցման գործը վերջացած է :

ԶԱՅՆԵՐ — ՈՂ , ՆՂ :
[Պշտակ]

ՄԵՐԵԿԵՄ-ԳՈՒԼԻ Յ. ԷՖ. — Մեր հարց-
ման պատասխանը Քաղաքական Ժողովը տալէն
ետեւ իրաւունք ունինք կարծեմ՝ անոր գոհացու-
ցիչ ըլլալուն կամ չըլլալուն վրայ ալ զիտողու-
թիւննիս յայտնել :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ժամանակը ուշ է :

ՄԵՐԵԿԵՄ-ԳՈՒԼԻ Յ. ԷՖ. — Խօսելիքս
խիստ կարճ է , մեր հարցման բուն խնամքը մի-
այն մէկ լրագրի մը գրածին չէր վերաբերէր ,
մինչդեռ Քաղաքական Ժողովն իւր պատասխա-

նին միջ մէկ լրագրի համար ըրածը միայն կը յայտարարէ : Ես կառաջարկեմ զրեւ Քաղաքական ժողովին՝ որ տաճիկ լրագրաց գրող տիչ հրատարակութեանց տարաբնութիւնը ջնջելու համար պաշտօնական հերքում մը հրատարակէ մեր լրագրաց մէջ, և անոր թարգմանութիւնը նոյն խի տաճիկ լրագրաց ալ հաղորդէ :

ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ Մ. ԷՖ. — Կը կրկնեմ Մէրեթմ-Պալի Էֆէնտիի առաջարկութիւնը՝ յաւելցնելով որ պաշտօնական հերքումը Տրագրական տեսչութեան միջոցաւ հրատարակել տրուի տաճիկ լրագրաց մէջ :

ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ Հ. ԷՖ. — Ես բիչ մը մեռնեմ ծանօթութիւն ունենալով, Քաղաքական ժողովաց գրածին վրայ հակիրճ բացատրութիւն մը կրնամ տալ Ժողովին : Ստոյգ է որ տաճիկ լրագրիներէն Պատիւր անուն թերթին գրած այն ծանր յօդուածին վրայ Վարչութիւնը մուծացաւ բողոք մը գրելէ ի Բ. Ղուան, բայց մինչև որ նոյն բողոքն իւր տեղը հասաւ՝ Պատիւր ետ տաւ իւր գրածները, իսկ Վարչութիւնն իւր գրած բողոքին մէջ խնդրած էր որ Բ. Ղուան ի պաշտօնէ հերքել տայ Պատիւրի նոյն յօդուածը :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Սընճաճեան էֆէնտիի առած բացատրութեան կը հասկնամ որ Վարչութեան բողոքը թաղիքին ընթերցումը պէտք է. միւս կողմէ Մէրեթմ-Պալի էֆէնտիին առաջարկութեան ալ կը ձայնակցիմ. բայց ասոնց ամենն ալ յառաջիկայ նստին մէջ Վարչութեան ներկայութեանը միջոցին տնօրինուելու բաներ են. վասն զի Վարչութիւնն ոչ ոք հաս ներկայ չէ, և նորէն գրել և պատասխան առնելն ալ երկար կըլլայ : Այս պատճառաւ կառաջարկեմ որ Օրակարգն անցնի սոյն խնդիրը, և Ս. Պալիին հաւատարմութիւնն արայուցանել տալու համար հարկ եղած միջոցները մտածուին յաջորդ նստին մէջ ի ներկայութեան Վարչութեան :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Օրակարգը չը կրնար անցնիլ այդ խնդիրը, նախ՝ որ զրաւոր առաջարկութիւն մը չը կայ . . .

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — [Բնորոշմամբ] Ետ լրերին է այդ առաջարկ առաջարկութիւնս զրալ կուտամ :

Չոյս ըսելով Պատիւրեան Էֆէնտին անմիջապէս հետեւեալը գրեց և յանձնեց Ղաւանին :

« Կառաջարկեմ որ Վարչութեան առ Բ. Ղուան վասն Պատիւրի յօդուածին գրած թաղիքին բնագիրը Ժողովիս ներկայանայ » .

Ս. Պ. Պ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — [Թարգմանելով] Ըսի թէ չեմ կրնար օրակարգն անցունել, վասն զի կանոնի գէմ է, յառաջիկայ նիստը բացուած տան կրնանք գրաւոր ներկայացնել այդ խնդիրն՝ երբ Վարչութիւնն ալ ներկայ է, և նոյն պահուն պատասխանն ալ ուղղել :

Այս հարցն ետեւ Ատենապետ Էֆէնտին տեսնելու գոյուած հրատարակեց յայտարարելով որ յառաջիկայ նիստը երկու շաբաթէն պիտի գումարի միւսնոյն օրակարգով :

Ներախօսանք մէկնեցան միաձայն պահանջելով Ատենապետ Էֆէնտիին որ օրակարգն անցնի Պատիւրեան Էֆէնտիի առաջարկութիւնը :

Ատենապետ գոյուեցաւ ժամը 10 1/2 ին :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ

Դ. Յ. ՄԵԼԻՔ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ

ՌՈՒՄԵԼԵ

ԱՅԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ԿՐՏԵԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1. Խորէն	Վարդ	Միտիմարեան	Ա. ԱՏԵՆԱՊԵՏ
2. Յակոբ	Վարդ	Պատիւրեան	Ա. ԱՏԵՆԱՊԵՏ
3. Գէորգ	Ա. Գ. Ք.	Արծրունի	Բ. ԱՏԵՆԱՊԵՏ
4. Խաչատուր	»	Տ. Գարիբեկեան	Գ. ԱՏԵՆԱՊԵՏ
5. Գարբիէլ	»	Զիշէրճեան	
6. Յովհաննէս	»	Սկրեան	
7. Արիստակէս	»	Քարակէօմբիկի	
8. Պետրոս	»	Պատիւրեան	
9. Իգնատիոս	»	Մանուկեան	
10. Գրիգոր	»	Սկրեան	
11. Աթանոս	Քչի	Ս. Խաչ յիւսկ	
12. Մկրտիկ	»	Երեմեան	
13. Սիւրբէլ	»	Պարտու	
14. Զարարիս	»	Բերսի	

ԲԱՂԱՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1. Ս. Պրո	Պահալ	Էֆէնտի	Ա. ԱՏԵՆԱՊԵՏ
2. Եւսէպոս	Կարապետ	»	Բ. »
3. Նարեան	Յովհաննէս	»	Գ. ԱՏԵՆԱՊԵՏ
4. Պարսեան	Յովհաննէս	»	Բ. »
5. Նորատուհեան	Յակոբ	»	
6. Կիւրպչեան	Սկրպիէ	»	
7. Լապեան	Յովհաննէս	»	
8. Աղաւորեան	Յովհաննէս	»	
9. Սարգիսեան	Ալեքսան	»	
10. Մաղառտեան	Սեպուհ	»	
11. Արծիկեան	Անդրանիկի տէյ	»	
12. Մարկոսեան	Գրիգոր	Էֆէնտի	
13. Քաղաքեան	Յակոբ	»	
14. Յովհաննէս	Յակոբ	»	

ՄԱՐԿԱՆ ԵՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԻՆ 2 ՂՐՈՒՇ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՍԵՆՈՒԿԱՆ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՍԵՆՈՒԿԱՆ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՍԵՆՈՒԿԱՆ

Կը ծախուի ի Դիսանառն Պառլամենտին . և Դախմիտի Ս
Լառապիշ Եկեղեցւոյ բանկալը և Հայ Գրականութեան Գրուի: